

2

משרד הבטחון
מדינת ישראל ומפקדת הבטחון

157/26
520

התחלת התיק

מתוך פא/ריה

ספ התיק:

מפא"כ בולגריה

המסמך:

1000 - לוחם - מתקני אבירים

על א"ב

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 1

שם הנחקר: כספי אברהם זרעה: טא"ל. תפקיד: מג"ד יחידה: גדוד 13 בחטיבה 205. תפקיד במלחמה: סמג"ד גדוד 13 ואחר כך מג"ד.

דברי הנחקר:

התקפה: נכחתי בעבויי מערך של שריון האויב בשבוע השני של המלחמה. הם נעו בכמויות של 15-20 טנקים בפריסה לא גדולה. הגלים שהם פתחו לא היו בקו חזיתי אלא מכמה כוונים כאשר כוחותינו נאחזו קרקעית והטורים ניסו לאגוף ולהתקיף.

את נסיונות התקיפה הנ"ל איפיינה העזה של טנקים-בודדים לפעמים שבעו מוסתרים באגף בשטחים מתיים עבורנו ולפתע הופיעו בטווחים קצרים (באזור תל עתה ותל עלקה ליד כפר שמס).

זכור לי ששני טנקים עלו מקרוב ברברס כשהתותח מופנה לאחור-כנראה היו מוכנים לבריחה מיידית.

ברי

אנו הותקפנו על ידי כוח גדול בהרבה ולכן פתחנו באש ראשונים בטווחים רחוקים-הם ירו בתנועה ובשורה נלתי מסודרת. היו יריות בודדות ולא היה ירי מסיבי. לא היה נסיון של חפוי וכולט התקדמו יחד ללא חפוי שטוח מסלול. היה להם עומק בתנועה אך זה יכול להיות בגלל השטח-ולא מכוון. היו גם מקרים שהיו בעצרים לירי וממשיכים בתנועה.

הלחימה שלהם היתה עם מדפים סגורים

הסורים המשיכו בתנועה גם לאחר שחלקם נפצע והיו טנקים שזגיעו קרוב מאוד לכוחותינו.

הטנקים שמולי היו סירן 55/54.

התקפת הטנקים היתה משולבת עם ירי טילים מנגמשים בודדים שהיו פזורים בשטח בטווח הרחוק.

הגנה

ביום רביעי/חמישי בשבוע הראשון נעצרו הסורים באזור צומת רפיד ונערכו להגנה. אפיין אותה שלוב של חפוי ארטילרי ומעט מטוסיים. הם נעצרו חלקם בעמדות חפורות וחלקם בעמדות טבעיות. קרב ההגנה שלהם היה בעקרו סטטי פרט לשפורים קטנים.

הירי שלהם היה צפוף ויחסית לא רע.

הטווחים היו רחוקים 2-3 ק"מ.

היה בהגנה שלוב של ירי טילים מנגמשים.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 3

שם הנחקר: צניקה דהב דרגה: סא"ל תפקיד: מג"ד יחידה: גדוד 288 באוגדה 146.
תפקיד במלחמה: כנ"ל. הערה: בתחקיר השתתפו מ"מ 2 פלוגה ג-חיליק ומ"מ 1-גבי.
דברי הנחקר:

מגע ראשון עם טנקי אויב היה קצת דרומה מ"חיספיין" במסגרת חטיבה 205.
הגדוד היה בציר המזרחי "ירקונה". האויב היה בעמדות בתוך ומסביב ל"חיספיין".
הסורים היו בעמדות טובות מאוד. גדוד 94 תקף מהחזית מדרום לצפון לגדוד 288
בא אליהם תוך אגוף מצפון-מהעורף ואז הם נשברו ונסוגו בצורה מסודרת ותוך
חפוי. אבל הירי שלהם היה לא יעיל והם לא פגעו.

מגע שני עם שריון היה בצומת "ציריך" - "אמריקה". "אום בוטנה" נכבשה על ידי
הצנחנים והסורים בצעו התקפת בגד עליו ב-19 אוקטובר. הגדוד נע בשני
צירים והגיע לשני צידי הכפר. הסורים היו אז בעמדות כ-1200 מטר מהכפר.
חיליק: קיימים תקוני אש-מסגרים, ורמת התותחנות בינונית. תפיסת עמדות
טובה מאוד. תפסו לא פעם באגף כוחותינו. לרב נמצאו בעמדות חפורות ומוכנות
מראש. כאשר ירו סדרת ירי היו יורים פגז, יורדים אחורה, ואח"כ עולים שוב
ירי נוסף על אותה מטרה.

גבי: ראיתי טנקים יורים סדרת ירי מאותה עמדה. היו חלופי עמדות אש.
ראיתי בברור טנקים שצוותיהם נטשו אותם ללא שנפגעו-נפגע טנק לידם.
בזמן נטיעה קנה תותח לפנים אך לא תמיד לכוון האויב. לא ראיתי ירי בתנועה.
הם פתחו באש גם בטווחים שמעל 2000 מטר. ב"תרת אל פרס" שבין צומת רפיד לציר
הנפט עמדו טנקים שלהם בעמדות ופתחו באש רק בטווח 800.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 4

שם הנחקר: קיימוביץ' אברהם דרגה: סרן תפקיד: מ"פ. תפקיד במלחמה: מ"פ בגד' 74 חטיבה 188.

דברי הנחקר:

הפלוגה החזיקה את המוצבים הצפוניים והיתה פרוסה ב - 104, 105 ו-107 כאשר מפקדת הפלוגה - טנק מ"פ, טנק סמ"פ וטנק קש"י* במסעדה. ביום שבת עם תחילת ההפגזה נעו הטנקים ממסעדה מזרחה לכיוון תעלת הנ"ט שהיתה כ-2 ק"מ מערבית לקו הסגול באזור "תל מפוחה". בהיותם באזור התעלה זהיתי פלוגת טנקים שנעה מולי בשדרה כשהמדפים סגורים והתותחים מוגבהים (ללא כל סיבה קרקעית). השמדתי את הטנק השני והשלישי והם נעצרו והחלו להתפזר. בקרב קצר בסיוע המח' מ-105 דרומית להם הושמדו כ-7 טנקים ולא הובחן כל ירי שלהם. בתחתית תל שמס כ-5 ימים לאחר מכן הייתי פרוט עם מח' לכיוון צפון מזרח (ציר אמריקה) - באו מולי 6 טנקים, כסתותחיהם מוגבהים לשמים. הם עלו מולי לעמדות אחד אחד ובאותו סדר הושמדו אחד אחד. מדרום ל"כבכר" בין "תל מערי" ל"דנג" באו מולי כ-5 טנקים במדפים סגורים ובטוח 1500 הושמדו תוך 2 דקות. לאחר מכן נסו 2 טנקי טי-62 לאגוף מצפון וירו עלינו מטוח 6000. לאחר מכן הם קצרו טוח ובטוח 4000 נפגע אחד מהם ואז הפעיל עשן מסוך וברחו. צנע העשן היה אפור צהבהב.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 5

שם הנחקר: דנון חיים דרגה: סא"ל תפקיד: מג"ד יחידה: גדוד 679/57.

תפקיד במלחמה:

דברי הנחקר:

ביום ב' לאחר שהטורים נסוגו מבטח לכיוון דרום מזרח תפסו כוחותינו עמדות בלימה דרומית ל"קטקומבה" על ציר "פלא". עם שחר בנוקר הופיעו טנקים ממזרח ובמקביל ראו מרחוק כוח באזור חושניה. התברר שהטנקים שהופיעו בחזית היו כוח הטעייה והעסיקו את כוחותינו. תוך כדי ירי הפעילו מסוך עשן. היו שם 15 טנקים בטווחים 1600-2000. היתה תפיסת עמדות טובה והיו החלפות עמדות. הט תמרנו וקצרו טווח דרך ואדיות גם לטווחים קצרים של 600-800 מטר. כוח נוסף עשה אגוף ודפק כוח שלנו שנע לאבטח אגף ב"סינדיאנה". אותו כוח ירה על כוחותינו שהיו חשופים מהאגף בטווח 800. הירי שלהם לא היה מדויק והם לא פגעו.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 6

תפקיד: סמ"פ פלוגה א' בגדוד

שם הנחקר: יורם ברק דרגה:

679/57. תפקיד במלחמה: כנ"ל.

דברי הנחקר:

ביום השלישי למלחמה באחמדיה (באזור חושביה) הציב הגדוד (שמנה 12 טנקים) מארב לסורים. הופיע תחילה מח' מובילה בטווח 3000, כוח שכן מצפון לגדוד פתח באש ואז גם הגדוד עלה לעמדות. חלק מהכוח הסורי ניסה לאגוף מדרום. הסורים שפרו לפנים עד 2500 והירי שלהם לא היה מדויק. היתה אש בודדת ולא צפופה. תפיסת העמדות שלהם לא היתה טובה והיו טנקים במדרון קדמי-חשופים.

במצב זה נמשך הירי כל היום. לאחר שחלקם הושמדו החלו בנסיגה שנעשתה על ידי טנקים בודדים או בזוגות, ולא במסגרות-, עד שנעלמו מהשטח. היו מקרים שירו עליו ובצעו מטגרים אך הירי לא היה מדויק. היה שלוב של נגמשים אך הם נשארו מאחור ולא השתתפו בקרב. ראיתי טנק אחד בלבד שמיסך את עצמו בזמן הנסיגה בעשן אפור.

מדפים היו פתוחים.

לא ראה סמון דגלים.

הסורים ירו חש מצל כנראה, כי לא התפוצצו פגזים. היה תמיד מעמדות ולא בתנועה.

לחימת השריון הסורי

תחקיר מספר 7

שם הנחקר: יהודה וזמן דרגה: רט"ג תפקיד: סמג"ד יחידה: גדוד 289

מחטיבה 679.

דברי הנחקר:

ביום ראשון בבוקר היתה התקפה שלהם על טינדיאנה. חלקם תפסו עמדות טובות וחלקם הסתובבו בשטח ללא סדר. הם היו צפופים. פתחו באש בטווחים רחוקים 2000-2500 ובדר"כ לא פגעו. ראה מפקדים שעמדו בחוץ (מזף פתוח) היו התקפות מטוסיים בשלוב עם הותקפה. הירי היה עם תקוני אש אך הם לא פגעו כי החלפנו בזמן עמדות. הירי לא היה צפוף. היינו בתחילה 3 טנקים בלבד. לא היו נסיונות קיצור טווחים אלא רק כשהטנקים שלנו בסוגו. היה מגע בוסף ב"תל קרין". עמד שם טנק בודד וירה בטווח מעל 2000 ולא פגע. כטכוחותינו התקדמו בשלב הפריצה ירה בטווח 1000 ופגע בשני כלים בפגז ראשון.

כללית: היו נסיונות חלוץ בגרירה תחת אש.

תותחנות לא טובה בטווחים הרחוקים. נוטים לקצר טווח ופוגעים טוב בטווח הקצר. לא ממהרים להחליף עמדות כשיורים עליהם למרות שפוגעים בקרבתם.

לוחמת השריון הטורי

תחקיר מספר 8

שם הנחקר: אורי אור דרגה: אל"מ תפקיד: מח"ט 679.

כללית-צבא ממושמע שתקף או הגן ללא שבירה.

הם דוקטרינריים- חוזרים ותוקפים באותם מקומות בדיוק ללא שנוי למרות כשלונות קודמים.

באזור חושניה היה לחטיבה מגע אש כאשר היא בעה מכוון קוניטרה למטרת בלימת האויב שהיה אז מוכן בעמדות טובות. האויב פתח באש בטורחים קצרים בגלל תנאי השטח. היה שפור עמדות לפניים. תקוני האש לא היו טובים. היו מקרים שראיתי טנק שירה מטפר פגזים ופגע באותו מקום.

באזור רמתניה וסינדיאנה-הטפיקו ליצר קוי הגנה חפורים כולל נ"ט חז"ר וטילים. הם לוחמים עם מדפים טגורים.

לא ניכרה שליטה באש כיוון שירו קבוצות טובות ללא סדר. לא ראיתי תגבור מגזרה לגזרה למרות שזה היה דרוש עבורם.

בזמן הנסיגה היתה שיטה-כאשר כוחות בשארים בחפוי-בהרכב של חי"ר וטילים ללא טנקים. לא היו הפעלות עשן. לא היתה השהייה של טנקים עם רגל בקרקע.

היה מקרה של ירי טילים מרוכז ובו בזמן תזוזה של כוח טנקים לאגף כלומר תמרון של כוח החרמש עם הטנקים לצורך תמרון או השהייה ונסיגה. תותחים לא תמיד היו מכוונים בכיוון הנכון כנראה בגלל המדף הסגור.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 9

שם הנחקר: אריאלי דרגה: רס"נ תפקיד: מג"ד 96 בחטיבה 179, תפקיד
במלחמה: מפ' בגדוד 96 ואח"כ מג"ד.

דברי הנחקר:

היתה התקלות ביום ראשון עם פלוגת טנקים ב"קצביה" (ציר יהודיה-חושניה).
האויב מנה כפל' טנקים וכשהגדוד ירד למטה מ"קצביה" פתחו הסורים באש מטוח
900. הגדוד תמך מיד ואגף אותם והם לא זזו בוכח פעולה זו ואז הושמדו
מהאגף ומהעורף.

היה מקרה נוסף בו נוהל קרב סטטי ולא נעשה כל תמרון או אגוף פרט למקרה
שבו פלוגה איגפה בציר "רפאל" ונעמדה מעל ציר "כבש" במצוק (בו בזמן
שכוחותינו היו מזרחה להם ב"כבש" 40). הפלוגה הנ"ל פגעה בטנקים שלנו
עד שגילו אותם והשמידום.

לאחר יום לחימה סטטית באזור הנ"ל "ציר כבש" - הם נשברו והחלו לסגת
במסגרות בצורה מסודרת בחלקם וכן נראו גם טנקים בודדים בסוגים.
בטוחים הקצרים היו להם תקוני אש טובים ומי מאיתנו שלא עזב עמדה לאחר
שפגעו לידו-נפגע.

היה מקרה בו נעה מולנו חטיבת טנקים בשדרה והשמדנו להם 20 טנקים עד
שהם הבינו מה קורה והתפרסו.
בנסיגה היה שמוש בעשן.
הנסיעה היתה עם מדפים סגורים.
היו הרבה מקרים שצוות בטש טנק לאחר שהיתה פגיעה לידו.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 15

סרן א' מי פלנט סמג"ד 77 במלחמה-מ"פ ב-77.

דברי הבחוקר:

באזור החרימונית התקיפו במשך 4 ימים באותו תוראי הלון וחזור ללא נסיון שנוי כוון, ונכשלו מדי פעם. היה מעט מאוד ירי למרות שהיו כוחות בעצמה גדולה. בדר"כ לא פתחו בטוחים גדולים. בציר "פלד" סגול 190 הם היו בהגנה עם חי"ר וכ-6 טנקים וכוחותינו תקפו ממערב. הם פתחו באש מטוח של 5 ק"מ, ופגעו קרוב לכלים שלנו אך לא בכלים.

היה מקרה של פלוגה שהתפרסה ממזרח למזרעת בית ג'ן ועמדו בחורשות פגענו בהם והשמדנו אותם מטוח 2700 הם לא ירו כלל וכנראה לא זהו מהיכן יורים עליהם. היה שט בלבול והם נעו ללא סדר. כללית-לא נראה ירי מקלעים.

תפיסת עמדות-אין מושג של עמדת חצפית ואש, אין שמירת קו רכס. כוון הנהג לא היה תמיד מול כוחותינו והיה לפעמים באלכסון. (אזור חרמונית).

היה מקרה שבטעו מולנו טנקים ולא זהו אותנו עד טוח 300 מטר. באותו אזור, היה נסיון אגוף שלוח מצפון לסגול 365 של כוח שבע בואדי מצפון בנסיון אגוף ופגע בטנקים שלנו-טנקי טי-62.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 16

תת-אלוף בריל- טגן מפקד אוגדה 210

דברי הנחקר:

כללית-הצבא הסורי השתפר בהרבה לעומת 6 הימים. העובדה שגרם לבטיגת כוחותינו וכן עמדו יפה בהתקפות לוחותינו (חושביה).

תותחנות-יש עדיפות מהחלטת לוחותינו בירי בטורחים הגדולים.

תנועה-נצלו שטחים קשים מאוד לתנועה ותפיסת עמדות למרות שנתקעו

להם שם טנקים, וזה במקרים מסוימים היווה הפתעה.

בקרב הגנה-נוצרים אש ולא פותחים בטורחים לא יעילים. בחושביה נתנו

לנו להתקרב עד 1000 מטר. זה מוכיח שליטה ושיטה.

שיתוף עם טילים- היה שילוב של טילים עם טנקים וצריך להיות מוכן

לקרב שב"ש עם טילים

השהייה-הבטיגה הייתה כדי לחימה-דילוג עמדות כשהטנקים נשארים אחרונים בטעה שהחיר והתותחנים בטורגים ותוך זהול אש טנקים אתנו לאורך ההשהייה.

העובדה היא שלא הצליחו לכתר כוחות ולשבות אותם.

בקרבנות ההשהייה השאירו כוחות קטנים-טנקים+טילים וחיר למארביה לצורך

ההשהייה כולל מיקוש חפוז.

בתמונה הכוללת-עמדו מול הסורים 3 אוגדות שריון שלנו שמנו 800 טנקים

מהם הושמדו כ-400 וזה למעשה מנע את כיבוש דמשק על ידינו.

למעשה כפי שאנו אומרים שהשריון שלנו הציל את הגליל אפשר גם לומר

שהשריון הסורי הציל את דמשק.

מ/ב/א/ג

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 17

סמל גורפינקל מאיר מפקד מוצב תצפית 203 על החרמונית.

דברי הנחקר

ביום שבת ראיתי תור שכלל 30 טנקים בעים בשדרה ואתם משאיות חיר וכלים צוטפים-בגמשים עם גלגלים. בראש בער בולדוזרים טנק גישור, וטנק מורג. לפני ועלת הנ"ט הניחו כוחותיניו ביום ה' לפני המלחמה מיקוש. טנק המורג עלה על מוקש ובעצר. טנק אחר עקף אותו ועלה גם הוא על מוקש. טנק צוטף עקף ועלה על מוקש ואז הסתובב הסור וצוטג אחורה. ביום שלישי היה בסיון של חטיבה טי-62 ב-9-8 בנוקר לצלה את התעלה. ראיתי רק טנקים. הם בער ישר מול החרמונית וכשהתקונו פנינו את המוצב ויותר לא ראיתי. הם הגיעו עד ציר "קזוארלצה" 23 כשהם בעים בשדרה כל הזמן תוך כדי ירי.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 18

סא"ל יאיר נפטי סמח"ט 188

במלחמה - מגז 188/74.

דברי הנחקר:

התקפה גיוה-מבנים בטיסיים בתנועה היו שדירה ופריטה עם עומק. ההתקפה על אזור מוצב 107 בוצעה ביום בטיוע ארטילוריה. הם יצאו מחאן ארנבה בשדרה-פלוגה של טי-62 והתקדמו פרוטים ללא ירי בתנועה עד 400 מטר. בטרוח זה עלו 2 מחלקות שהיו באזור לעמדות (מעמדות מאוב) והשמידום תוך זמן קצר, כך שלא התנהל זף קרב תותחנים. בשארן 4 טנקים שבשארן בשטח בנות ולאחר זמן מה החלו לסגת ואז גם הם הותמדו.

לפני מעבר התעלה נעו פרוטים כשיש כוח מחפה הכולל בטי"ם (מתחת לתל באורה אופנה) וטנקים בטרוח 2000 - כפלוגת טנקים בחפוי בכל אזור פריצה, הכוח הפורץ התקדם כשבראשו טנקי גישור (6) פרוטים כ-200-300 מטר אחד מהשני. בין טנקי הגישור נעו בגמשים, בזכרים נעו אחרי טנקי הגישור 500 מטר עם הטנקים בשדרות. אחרי כל טנק גישור נעה שדרה פלוגתית או יותר. הזכרים גררו אחריהם מעין בגרר "בדל" (שבמצאים עדיין בשטחנו בחלקם). טנקי הגישור הראשונים הותמדו אך לאחר מכן במשך היום הגיעו 2 צוטפים וגישור ועליהם עברו כ-10 טנקים. הם נעצרו אחר כך בשדה המוקשים בין 105-ל-107.

בסיון צוטף להבקעה יכול להראות מדדום ל-105. בצסיונות הפריצה היו מטולבים מטאיות, כנראה עם חיר וכך 100-אט. ין ובטי"ם. הנ"ם האלה ירו גם בטרוח 2000 (85 או 100 מ"מ). גלילה הם בגטר עם טנקי דחפור יגשורו על התעלה כ-12 מעבויים. (אלה היו כנראה טנקי דחפור כיוון שלא ראה טרקטורים באזור זה) ישנם גם 400-אט. ין בודדים על התעלה - כנראה הגיעו לשם לאחר החפוי אחרי הכוח הפורץ.

תנועה בלילה נעשתה בשדרות וצראו זקוקים בודדים כל 10 דקות כנראה לטמון. גיוה בראה על האנטנה של הכלי הראשון דגל אדום גדול מרובע. במעברים היו דגלים לטמון עם רכב קטן-כנראה בפ"ק. יש בצריח מאחור פנט שאפשר להחליף בו פילטרים לטמון תנועה בלילה. היו תנועות לילה ללא א"א-לרב. מביח שהלכו וגלית לפני הטנקים כיוון ששמע צעקות. (מדובר על תנועות לאחר הפריצה).

הם נעים תמיד עם הקנים למעלה ולא שומרים קו רכס. המדפים סגורים אך לא בכל המקרים. בשב"ש ראה בחלק מהטנקים מדפים פתוחים וראה טמוני וגלים. בתפיסת העמדות ראה מפקד יוצא גבוה מהצריח ותופס עמדת תצפית - טי 62.

ככלל אין עליה לעמדות והשמדה מיידיה אלא שמוש במסות גדולות שבעו כל הזמן בשבון עוצרים לירי פגז וממשיכים לבוע אפילו אם לא פגעו. העצירה מתבצעת באופן עצמאי ולא במסגרות. עליה לעמדות מתבצעת מהר ואפשר לזהות אותם על פי האבק. לאחר האבק היה ברוב המקרים מתגלה בתותח ואחר כך גחון הטנק. ראה גם מקרה של טנק בודד שבסע בקונוטרה כשהיתה ביזבו עם תותח בשמים.

השהייה- (באזור ציר "שבטאי"-טרנז'ה-חלט) בער לאחור כשהתוחח מופנה לאחור, בפריסה רחבה ותוך תפיסת עמדות. כשנפגעו היו מפעילים עשן אך לא מהמפלט אלא מברות העשן האחוריים. (אותם מפעילים על הטנק או מפעילים ומנתקים מהטנק). רק במקום הזה נראתה נסיגה מסודרת. בטאר המקרים כשבטברה התקפה היתה נסיגה לא מסודרת תוך בריחה והפעלת עשן ללא תפיסת עמדות וירי. בהתקפה היה שילוב ח"ל עם טנקים כשהח"ל רגלי + טילים רגליים. החיר היה פרוש לפנים והטנקים מאחור עד 2000. אפשרות אחרת- החיר באגף בצד הטנקים. אף פעם לא נע החיר ביחז עם הטנקים. ההתקפות היו תמיד בחפזי ארטילריה. לא היה אף פעם אילתור מקומי בשטח. כשלא היה הולך אין מבטים לשנות תכנית או כוון אלא ממשיכים עד שבטברים. בהגנה יש שילוב טנקים עם ח"ל וכל נשק הנ"ט. הטילים נורים אז משריוניות בטווחים הגדולים 3000. הם היו יורים את כל הבטן (12) ואז נסוגים למלוי מחדש. מערך ההגנה בנוי כך שהטנקים נמצאים בשטח הנמוך יותר כנראה בגלל בעיות הנמכה (תל שמט). הטנק נמצא לרב בעמדת בור/מחפורת כשיש לו נסיעה של מספר מטרים לתוכה. הנ"ט נמצא במיצרית והתולרים ביניהם על טנ"ים. טילים היו ברכס יותר גבוה לא נשיא אך מעל הטנקים. הטילים הורו את המטח הראשון. שלוב החרמש בהתקפה הנגמשי^ם בסער בין הטנקים. היה תמיד בצול ערפל הבוקר להתקדמות וההתקפות בוצעו בבוקר. כשהשמש נעיבנו ירי מקלעים. ההתקפה יורים הרבה מקביל ומקלע הנ"ט מופעל על ידי הסען. פנוי פצועים נעשה באמבולנס שמגיע עד לטנק.

אל"מ עמוס כץ מח"ט 188. במלחמה מגז 71.

דברי הנחקר:

מפגש ראשון היה בבית ג'ן - היתה לחימה בטווחים קצרים בשטח מיוער ובנוי. הם ירו מהר בטווח קרבי והיתה תגובה מהירה.

היו בעמדות טובות ששלטו על כל יירי הגישה למקום. תוך לחימה תמרבנו והחליפנו עמדות. היה בטווח קרבי כיון שהשטח הכתיב זאת.

קרב הגנה היה בשילוב עם ארטילריה שהפגיזה משימות אש סכנה בצווארי הנקבוק. היה משולב חיר מחופר אך ללא ב"ט וטילים.

מגע נוסף היה בטווחים רחוקים 2500-3000. הם הצליחו להשיג פגיעה אחת כשהם בעמדות ואנחנו בתנועה. (ציר "ציריך"). מקרה אחר בביר אל עדס: הם ירו בטווחים רחוקים ולא פגעו. הירי היה משולב עם טילים והטילים פגעו. שם היה מערך הגנה. הגדוד תקף מצפון מערב ותוך תקיפה התברר שבאגף המערב ציר טילים שירו והצליחו לפגוע יפה.

בנסיגה הפעילו עשן וברחו בצורה לא מסודרת אך עם חפוי ארטילרי.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 20

סאל רן גודפריד מגד 71 חטיבה 188.

דברי הבהרה:

מגע ראשון באזור צפח: כ-60-70 טנקים בעו וירו חוף הצועה
וכן עצרו וירו בעמידה בצורה בלתי מסודרת. התקלבו אותם בטווח
400 מטר ובמכו את ראשונה השמדנו כ-12. למרות זאת המשיכו לנוע
ולירות והשמידו את כל הכוח שלנו (12 טנקים). מופים היו טגוריס.
הם לא ניסו לקחת שבויים ופשוט המשיכו ועברו אותנו.
מגע נוסף היה באותו אזור כשהייתי פצוע ליד הכביש לקוניטרה.
כוח של 10 טנקים בא מזרח על הציר ונסע בשדרה צפופה על הכביש
(בבריחה או שתעה). מפקדים היו בחוץ כשמפקד הכוח בראש.

סגן חגי מ"מ בגדוד 71 במלחמה מ"מ בגדוד 53.

דברי הבחוקר:

עמדות: היו עמדות תצפית שבה צראה רק ראש המפקד. עמדות האש היו עמדות בוגיי. ברוב המקרים צראו מופים סגורים. עליה לעמדות היתה בנסיעה מהירה. מעמדת התצפית הנסיעה כבר היתה במדף סגור. היו מקרים שטנק בעמדת אש גלוייה רמת מצוץ ולא ירה ויותר מאוחר כן ירה כצראה עטה עצמו מוטמד.

היו מקרים שכוח טלום עבר את כוחותינו יכול להיות שלא ראו אותנו. כשהיו בתנועה היו בודדים בעצרים, יורים פגז בודד וממשיכים בתנועה. בקרב שבט סטטי היו הרבה תופעות דומות שירו פגז בודד בלבד. כוננות לפתיחה באש היתה גבוהה. השיבו באש מיידית בהתקליות. מקרה אחד - באזור חרמונית בע כוח של 100-150 כלים שכלל טנקים ונגמשים אחרי ציר "טרזן" זרומית מערבית. לאחר מכת אש ראשונה בעצרו והשיבו אש כשהם למטה בתוך עמק ואנחנו למעלה בעמדות טולטות. הם בעצרו ואחר כך התקדמו יחד בטווח 1500 ללא חפוי. לא היה בסיון לצוץ אחורה להתריך טווח ולתפוס עמדות. כוח זה הוטמד כולו.

הזמן הארוך בין יציאת פגז למטבתו ארוך מאוד - $\frac{1}{2}$ דקה. רמת הפגיעות בטווחים גדולים הלטה. באזור גובתה התמקם מערך הגבה. הטנקים היו עוליים לעמדות ויורים אך לא ממשיכים להעסיק את המטרה למרות שלא פגעו, ויורדים אחורה.

חלוץ - היה מקרה שנגמש ניגש לטנק פגוע ונתח אש מקלעים וחלצו 2 פצועים ממנו.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 22

סגמ רני פורג מ"מ בגדוד 53 חטיבה 188.

דברי הנחקר:

מגע באזור 105 107-האויב עבר את תעלת הצ"ט. פלוגה שלנו נעה על ציר "טרזן" מדרום לצפון, באזור תעלת הצ"ט לפניו נראו מספר טנקי 100 אס כ-50 מטר האחד מהשני כנראה חפוי קרוב. 200 מטר לפני התעלה נפרשו טנקים בחפוי רחוק. בתוך כוח זה היו מספר ב.ט.ר. 152 הפריצה היתה בשלוב ארטילריה. הטנקים בעמדות לא הספיקו לירות הרבה והושמדו. בתל א שיחה ב-8.10 היה קרב טבש. כוח אויב של כ-2 חטיבות נע בעמק ללא סדר, לכל מ"פ היה זגל מטולש גדום ואחריה הפלוגה בשדרה. מדפים היו סגורים. היה ירי תוך עצירה והמשך תנועה אחריה. לא היה כוון ושיטה גירי. היו נטישות טנקים שלא נפגעו אלא פגעו בקרבות. היו מקרים שהצוות חזר לטנק מאוחר יותר. בהתקפה אין חפוי הדדי. יש תנועה מסיבית קדמה ללא שליטה באש. תותחים היו בשמים בזמן תנועה.

ב 11.10 בפריצה באזור גרבתא היתה נטיגת בהלה על הכביש בשדרות ללא חפוי. טנקים בודדים פה ושם הפעילו עשן למיסוך.

ב 14.10-התקפת בגד על תל שמט עם שחר היו בקרבת התל כ-גדוד טנקים בפריטה ובסו להסתער על עמדותינו בקו הרקס; בין הטנקים היו בגמטיה. הם קדמו במשך הלילה ח"ר רגלי עם בזוקות.

היתה התקלות בטוחות קרוב והם צטונו בודדים בצורה לא מסודרת בחפוי ארטילריה זרחן.

היו תקיפות של צידי טנקים על חבירונים.

3 ימים חזרו על ההתקפה באותם מקומות ובאותו מבנה. תדלוק- בין הטנקים נראו הרבה פעמים מיכליות דלק ומשאיות זרמים. שת"פ עם היר בתל שיחה נעו אחריהם טנקים כ-500 חייליחיר מספר עשרות מטרים מהטנקים.

ב 8.10 ירדו מיגים על כוחות סוריים באזור תל שיחה.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 23

טאל בניצי מגד 377 חטיבה 9.

דברי הבחוקר:

ביום א' עמדו הסורים בפריטה רחבה באזור אל על ולא צטר לקצר טרוח. היו דגלים לטמון מפקדיהם. לקראת הלילה צטוגו כמה ק"מ לאחור ותגברו את גווחוניהם. לא היה שום צטיון ללאימת לילה למרות שהיה צוח מבחינתחלעשות כן. ביצול שטח הסתתרו יפה באזור חורבות ועצים. היה שילוב של טנקים וטיליהם-מטביב לתל של חטפיון, ב ב וכו'. היו הרבה מקרים בהם תפסו שטחים צמוכים וחכו שאנו בגיע לקו הרכס. כאשר עשינו תנועת מלקחיים אהו לכורון ציב והשניה על ציר והמערכת לכיוון 117, בא כוח שלהם - פלוגה, מול המאמץ השבי צפרט וירה. פרט לכך לא היו כל התקפות בגד. היה מקרה שטנק שלהם, בזמן ירי בטרוח 3 ק"מ צסע ומסך בעשן לפני הטנקים שלהם. בקרב הגבה בתגלו כעקשניים מאוד אך אינם מסתגלים לשבויי מצב כמו האגוף בחושניה. אז היה דילול רציני של האש שלהם בחזית. לאחר כבוש חושניה פנינו את האזור בלילה ואז הם תפסו מחדש את המחצו הצבאי באזור. לאחר כבוש האן הרבה המטיכו כוחותינו לגוע בלילה עד צומת מע"ץ ולא בתקלו כמעט בהתבגרות. היה רושם שהם לא ירועים מה קורה בשטחם. בהגבה הם מפקמים את צסק וב"ט והטנקים במקומות צמוכים. בחושניה מקכו גם טנקים באגף המערן. החיר והחרמש היו בחזית בעלות כשהצגמטים מוטתוים מאחור. טמון מפקדיהם - דגלים גדולים על האצטבות רק בהתקפה - לא בהגבה. אחרי כבוש חושניה צטוגו למחרת בצורה מאורגבת על ציר "שרויה" לכורון כודצא כאשר 2 פלוגות סי 62 תפסו שטחים חולמיים וחפרו על הבטיגה. צוסף לכך בצער גם התקפת בגז על תל פזרה במגמה להשחרת ולאפשר את הבטיגה. לא היה ירי בתנועה-היו עוצרים ויורים. זרגים - צראו עגלות עמוטות פגזים או דלק שהפסרו לגרור אותם עם טנק. הם היו במחפורות בעורף מערן והצבה מוכנות לגדירה-תל שטט.

גרינברג ראובן מש"ק מודיעין 820 היה בתצפית בתל אבו נידה.

דברי הנחקר:

ביום שבת ראה צפונה ל-109 (צפונה לקחטניה) דחפורים בצבע צהוב חום (2) שכסו את תעלת הנ"ט ואחר כך ראה טנק גשור שהניח גשר. 3 המעברים הוכשרו במרחק 200 מטר אחד מהשני. כ-30 טנקים נעו ממזרח בשדרה ובמקביל אליהם שורת משאיות וג' יפים עם נגמ"שים בודדים בראשם. על המשאיות היה חיר הם קפצו מהרכב עוד לפני מעבר התעלה ותפסו עמדות בתעלת הנ"ט בפריסה של 1 ק"מ במקביל למעבר הטנקים. כ-20 טנקים הספיקו לעבור עד שהטנקים שלנו החלו לירות ופגעו בהם. אלה שעברו נעו יחד עם משאיות הח"ר באזור שמצפון ל-109 בשטח הפתוח כש-2 טורי טנקים נעו במקביל והמשאיות על הדרך לקחטניה. לא היה טום כוח בחפוי פרט לח"ר שירד לתעלה. הפלוגה (הטור) הצפונית יותר החל להתפרס קצת לפני הגבעות שמצפון ל-100 והשניה בשורה בשדרה. 10 הטנקים שבשארם ממזרח לתעלה בשארם בשורה ערפית. מצבזה במשך כ-45 דקות. אז התחילה אש ארטילרית על הטנקים ומספר צוותים נראו קופצים מהטנקים ורצים לתעלת הנ"ט. לאחר שהאש נפסקה חזרו לטנקים. גם 10 הטנקים הללו הושמדו בתותחי הטנקים שלנו. הם כמעט ולא ירו והאש שלהם היתה איטית מאוד ולא מדויקת. זה היה בטורחים קצרים עד 500 מטר.

למחרת בבוקר זיהה 15 טנקים אחרים מעברה השני של התעלה (כנראה עברו בלילה). הם היו פזורים באזור שמצפון ל-109 ללא סדר חלקם חשופים ועשו רושם שאין להם כלל כוונות ללחימה. (טנקי טירן 4, 5).

ביום א' אחה"צ נראו כ-42 טנקים (55, 54) שבעו מג'בה לאום בוטנה על הכביש כאשר בין הפלוגות היו 2 נגמשים, ג' יפ ו-2-3 משאיות בין כל פלוגה לפלוגה. באזור אום בוטנה המתינו לכנוס בכוח תוך יצירת מעין חניון צפוף ולא מסודר ולאחר $\frac{1}{2}$ שעה המשיכו בתנועה והתפרסו מאום בוטנה עד לרסם שבידה לכוון מערב. בהפגזות ארטילריות עליהם נראו צוותים שקפצו מהטנקים ותפסו עמדות בשטח.

בלילה, כנראה נעו צפונה וניטו לפרוץ באזור 107-לפי דוחי המוצב. ביום ג' בבוקר ראה 10 טנקים בוטפים ליד ציר המערכת שנטו בפריסה להגיע לאותם מעברים שהוכשרו בשבת וכולט הושמדו.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 25

אל"מ הזר יעקוב מח"ט 4

דברי הנחקר:

כושר תמרון האויב-אפטי. לא ראה כוח שעשה פעולה כתוצאה ממצב חדש בשטח. כשעלה במעלה גמלא ראה גדוד של חטיבה 47 שנע מולו וכבראה תעה כששאר החטיבה נעה לאל על. היתה שמט בעיני האויב והם לא בסו לאגף מדרום למרות שיכלו ("פיקודו" 24').

באזור "צבעון" "לינדה" היתה החטיבה קדימה כששאר כוחותינו מאחור ואגפיה חשופים ל"שיבה" ולדרוט מערב ולמרות זאת לא הותקפנו. לא בא לידי בטוי ביהול אט ותקוני אט, היו טנקים שירו פגז בודד וירדו מעמדה.

באזור תל פרס טגול 325 היה לחטיבה מגע עם חלק מדיביזיה 1. אגף החטיבה מצפון בקו הגבול היה חשוף ולא היה צטיון לתפס אותו, למרות שזה היה שטח שולט. היתה בסיגה שלהם בלתי מסודרת וללא חפוי. בהתקפה על אום בוטנה נע אחד הגדודים מהאגף ואז נשברו ובטוגו ללא חפוי.

לא ראה סימני דגלים.

ראה הרבה נסיעה עם מדפים פתוחים.

התקפה ארטילרית שלנו יצרה אצלם בלבול.

היו מקרים של צטי^ט טנקים שפגעו לידם או שכוחותינו התקרבו אליהם.

לוחמת השריון הסורי

תחקיר מספר 26

רס"ב ארווין לביא טמג"ד 12 חטיבה 1

דברי הנחקר:

הגן על מזרעת בית ג' אן מפני התקפות בגד. בהתקפה הראשונה נעה פלוגת טנקים מצפון מזרח על הכניש וחלקם בחורשות. נוצר לכן מגע בטורח קרוב. הם בסער עם מדפים פתוחים ומפקד היה בחוץ. היה שמוש במקלע מקביל.

בהתקפה השנייה - נסו לבוא מאותו מקום וכרוז כשהלק מהם, לאחר שהתעכבה ההתקדמות החל באגוף מזרח (סה"כ 20 טנקים). במקביל לטנקים תקף גם כוח חי"ר מצפון שקודם לפאתי הכפר בחסות החשכה. פתחנו על הטנקים באש בטורח 2.5 ק"מ. הכוח שבע חזיתית הושמד בטורח הקרוב ואלה שבאגוף-מרחוק. ארטילריה לא השפיעה עליהם.

סגן אמנון - רויץ סמ"פ פלוגה ח' גדוד 125 חטיבה 205.

דברי הנחקר:

בקרוב בלימה באזור צומת רפיד שנמשך מ-0900 עד 1700 (9.10) התקייף האויב עם טנקים ונגמשי טיליה כולל 100-אטין ונגמשי טילים. הם היו צפופים מאוד ותפסו עמדות בשטח כשהם משתמשים בסוללות עפר למסתור. אפשר היה לזהותם בקלות לפני העליה לעמדות על פי הדגלים הירוקים שעל האנטנות ועל פי העשן השחור שהם מעלים בנסיעה. היה באותו אזור נסיון שלהם לקצר טווח-כוח של פלוגה, שהמשיכה להתקרב עד טווח 200-300 ונפגעו. הם תפסו מחסות ומסתור בין שדרות עצים או מאחורי כלים שלהם שלא נעו והקשו על זהויותם. טנקים שנסוגו הפעילו מסוך עצמי-שחור. היו בכוח גם נגמשי חי"ר אך לא היה מגע איתם.

באזור צומת "רביד" "יאיר" (16.10) תקפו ב-0700 בבוקר עם 70-100 טנקים. מהמקום שבו עמדתי היה שטח מת כך שהמגע איתם החל בטווח 200 מטר. לאחר מכן הארכבו טווח למקום משם יכלנו לצפות יותר טוב. הם נעו בגלים גלים, גל ראשון הושמד ובטני היו פגיעות וזה שבר את ההתקפות הראשונות. הם נעו בפריסה גדולה עד 200 מטר בין כלי לכלי. הם ירו אש לא יעילה לפעמים גם תוך כדי תנועה בטווחים הקצרים.

ההתקפה לוחמה בארטילריה כבדה שיצרה מיסוך והקשתה על זהויותם. היו עם הטנקים 100-אס. יו נגמשים- בגל השני; מנגמשים שנפגעו בראו בורחים אנשי חי"ר רבים. היו אנשי חי"ר רבים אחריים שלא ברחו ותפסו עמדות או תעלות. בראו פה ושם מדפים פתוחים. חלק מהטנקים הפעילו מיסוך עצמי בזמן הנסיגה. קצב התנועה שלהם לא היה מהיר לגבי יכלתם בשטח. בזמן הנסיגה הפעילו גיעילות ארטילריה.

הייתה תנועה של טנקים ב-2 דקות יוצא פגז. הפגיעות מאוד לא מדויקות לא פגעו באף טנק בגדוד לפי מיטב ידיעתי- בטווחים 1000-2000. לא היה שוני עמדות.

היה מקרה של טנק טי-62 שבע מהר באחת ההתקפות ולפתע עצר מהר מאוד ותוך 2 שניות ירה פגז שעבר מעלינו והמשיך בתנועה מולנו.-(טווח 800). בבלימה מצפון לתל פרס (ממערב לצומת) היתה התקפת טנקים מטיבת שבה הצליחו חלק מהטנקים בנסיעה מהירה מאוד על הכביש להתקרב אלינו עד 100-200 מטר. אחד מהם ירה תוך כדי תנועה פגז ופגע בטנק במח' שלי. סכום-בדר"כ נמנעו מלהכנס לקרבות טב"ש. הפעילו הרבה את הארטילריה וזה הוכח כיעיל לשבוס מהלכינו.

2/2/

5 Dy - dy No

230	2	10	10	10	10
230	+	10	10	10	10
18	10	10	10	10	10

1/

דו"ח חקיקר מג"ד 75 חט' 7 אוגדה 36 - סא"ל יוסי מלמד

הערכת - הותחנות בינונית מינוס.

שיטת העבודה - עמדה בחסירות - עמדה טבעיות כמעט ולא, אם חפסו לא היו מחאימות.

עליה לעסדה - ירי מגז וירידה - חזרה לאותו מקום.
תיקונים - בשיטת הזחילה.

שמוט בחסירות במדרון קדמי - אז לא היה יוצא טחעמדה בכלל. התאמת צבעים טובה לסטה.

טווחים של ירי - עד 2000 מ-55. לא היה ציון ואכחנת מטרות. מנסיס לקצר טווח, בעיקר כאשר אנחנו בעמדות והם בהתקמתחנגד (חל טמט), ירו גם נפיץ על טנקים לשם קיצור טווח של הטנקים וחחי"ר.

כאשר הם בהגנות - על חל טמט דרומית ומערבית לחל במחפורות - 250מ' בין טנק לטנק עם עומק כ-30 טנקים. רוחב גזרה כ-2,5ק"מ.

ב.ר.ד.מ. עם "סאגר" ברזכוזים - כל אחד 3 כלים, במחפורות + גדרות אבנים. כל ריכוז - רוחב 50מ'. בין הריכוזים 1ק"מ. שה"כ במקומות שולטים קצת מעל הטנקים.

סאגריט קרקעיים באזור הל'ג'ה בשטח נמוך.

כ-פלוגה נגמ"שים - וחחילים בתוך העלות על התל + עמדות נטק, מקומות שולטים. זה יוצא דופן כי בדרך כלל החי"ר נמוך, הנגמ"שים במדרון אחורי. (לא היו נ"ט), לא הספיקו. היה מערך נ"ט 57מ"מ, "סאם-6", סטרלות.

קרב תנועה - ירי חזק כדי חנועה חלש מאד. ירי בעמידה יעיל יותר. שליטה טובה במחלקות, חיקוי ממקד.

דגלים על אנטנות למפקדי אזור חל-טמט (החפנת נגד), ירוק מרובע 30x30 בערך. לא סורירים אנטנות בעמדות.

מדפים ספורים, לפעמים פותחים מדפים.

ביחידות גדולות אין שליטה טובה, אולי בגלל הרשת הגדודית האחת.

עומדים בדרך כלל צופים בגלל הכמות הגדולה של הטנקים על שטח קטן, אך גם אם יש אפשרות בדרך נשארים צופים.

נעים הרבה פעמים עם תוחה שלא לכונן האויב.

היו החלפות עמדות וקיצורי טווח.

נחיגה - כרון הנחג רע מאד כנראה בגלל המדפים הסגורים. בחירה קו התקדמות גרועה אך נחיגה פחירה. לטנק הרוסי יתרון בעבירות על השוט פרט לסיפוס סדרגות.

פינוי נפגעים - דיר-מאפר - אמבולנס עבר בין הטנקים הפגועים בטווח כ-3ק"מ מכוחוחינו. האמבולנס נפצא בדרך כלל באזור כפרי מיושב. כאשר איש צוות ממונה הטנק מפסיק להלחם, נוסע לאחור או שחצות נוסט אותו. לא נראה פינוי ע"י טנקים.

כאשר הם כהגנה ונמגע כלי הכלי השכן ממשיך להלחם.

נראחת עבודה במסגרת פלוגות ולא גדודים.

שת"פ חי"ר שריון - בחקמה:

שלב א' - ארטילריה מדויקת כ-3 שעות, בלילה החרדה.

שלב ב' - קידום תותחים נ"ט 130 מ"מ נגרר, טווח 3000.

מיטכו בזרחן את הטנקים שלנו וניסו לפגוע בטנקים שלנו.

שלב ג' - קידום חי"ר כרגל ללא נגמ"שים.

הטנקים כ-1 ק"מ מאחור ובאגף לא משולב.

החי"ר ב-2 גלים כ-100 חיילים (חקמה נגר על חל-שטס).

החי"ר נשא איותו אר.סי.ג'י. כ-10 חוליות ציודי טנקים שירו תוך

כדי הליכה.

ארטילריה המשיכה לעבוד כל הזמן.

הטנקים נעצרו בטווח של 2000 וירו מטווחים אלה.

הטנקים תפסו עמדות אחרי מבנים כאשר לא היו להם עמדות.

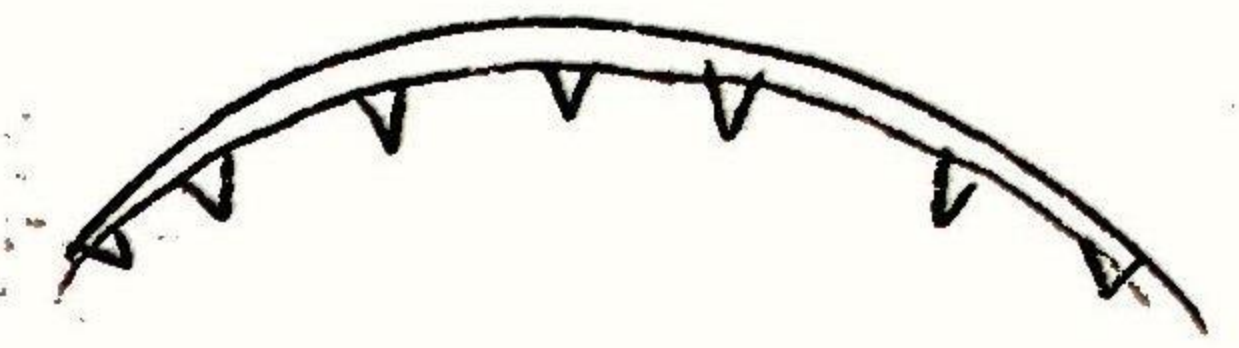
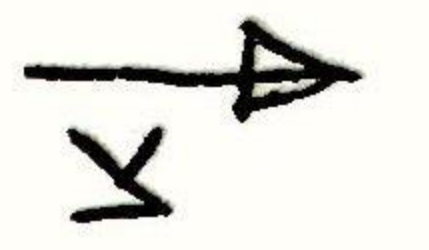
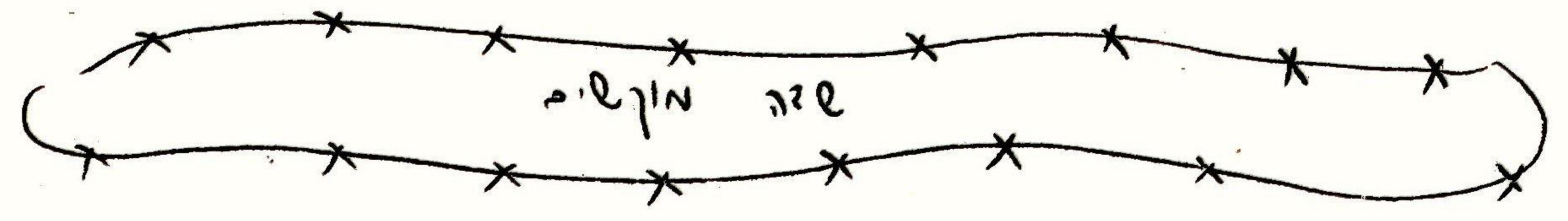
חנוכה בדרך כלל על חכביש, מתחו צירים רבים לחנוכה בגלל מבולות ששח.

מכנינים עמדות בלילה לטנקים במערכים.

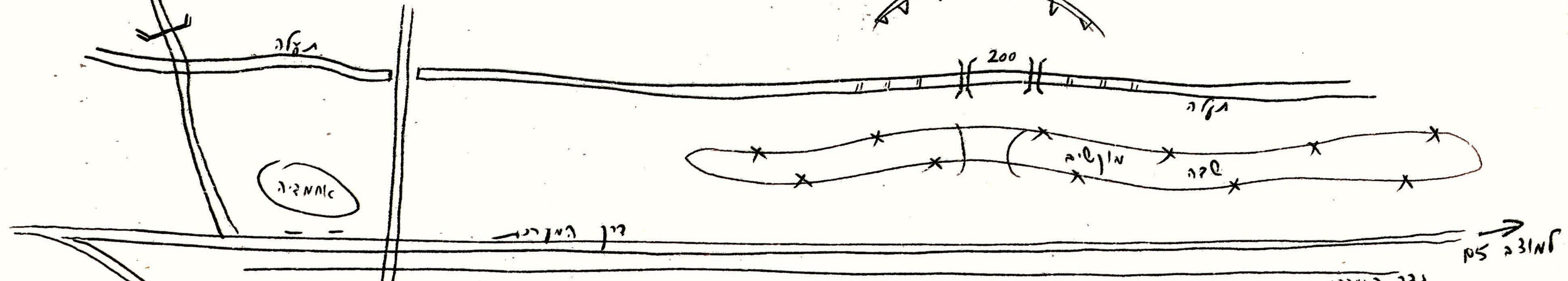
משתמשים בטרסה קיימות כבסיס לעמדות.

נושא הרמפות הוגבר לאחר המלחמה.

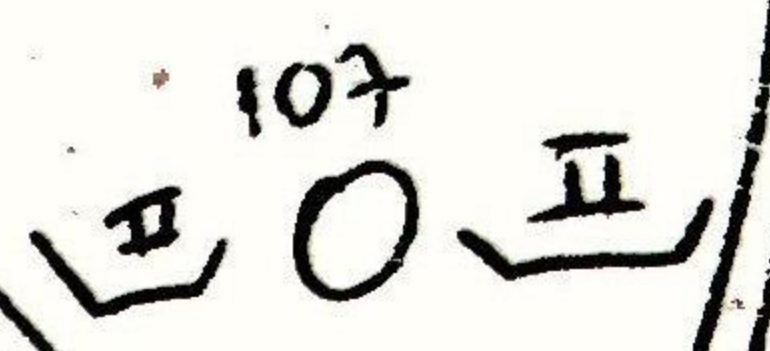
4/25/60

200

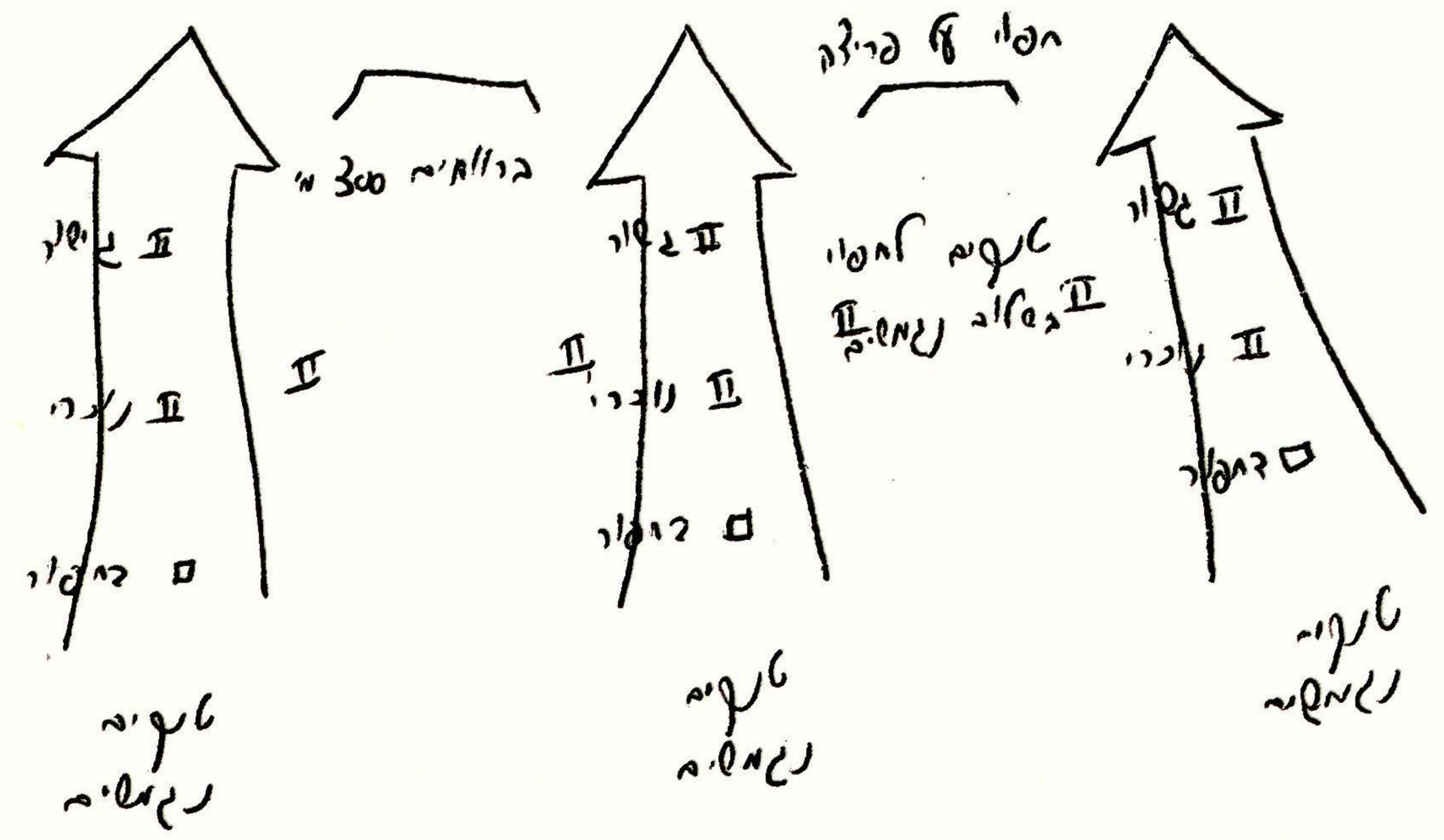

רחוב 8-10

גדר חשמל "רחוב" על מנת להגן על המחסן
 גודל המחסן כ- 200 מ' x 100 מ'

גודל המחסן כ- 200 מ' x 100 מ'
 גודל המחסן כ- 200 מ' x 100 מ'

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התיק

5000 (1.70)

28/דא